

De betalar priset för din billiga elektronik

Du tror kanske att den här utställningen handlar om något långt, långt borta. Men så är det inte. Ditt liv är mer sammanlänkat med Baraks, Théophiles och Mashaures liv än du tror. I din mobiltelefon finns mineraler. De behövs för att din telefon ska fungera. Dessa mineraler utvinns ur gruvor under fruktansvärda förhållanden. Varje dag riskerar gruvarbetare livet för vår billiga elektronik.

Konfliktmineralerna finns i områden med värdefulla naturresurser men utan en fungerande stat. De lockar till sig krigsherrar, legosoldater och korrumpierade ledare som hänsynslöst tar kontroll över rikedomarna. De tjänar på laglöshet, kaos och konflikt. De motarbetar fredsavtal och framväxten av ett fungerande samhälle där mänskliga rättigheter respekteras. Civilbefolkningen drabbas hårt.

Bedårande landskap. Här i östra Kongo-Kinshasa finns alla förutsättningar för ett gott liv, men istället har regionen varit utsatt för de mest brutala krigen i modern historia. Strax under den gröna och bördiga jorden döljer sig enorma naturresurser som gjort kolonialherrar och milisledare förmögna, men lämnat förödelse och död till lokalbefolkningen.

Det är alltid någon som betalar. Vår billiga elektronik har ett högt pris, men det betalas av någon annan. Barak Sastifa riskerar dagligen livet i en gruva i Kongo-Kinshasa. Korruptionen och det brutala våldet som omger olaglig mineralhandel hindrar utveckling och drabbar lokalbefolkningen hårt.

Farligt värdefull. Coltan finns bara på några få platser på jorden och är därför mycket värdefull. Den är extremt värmetålig och helt nödvändig när allt större datakapacitet skall rymmas i allt mindre elektronikprodukter. Dagbrotten lämnar fula sår i landskapet. De giftiga utsläppen förstör miljön.

Skadar människor och natur. Till det här dagbrottet i Nordkivu i östra Kongo-Kinshasa kommer upp till 6000 arbetare varje dag, i hopp om att hitta tillräckligt med mineral för att försörja sig själva och sina familjer. Men arbetsvillkoren är hårda och arbetsskador vanliga. Foto: Diakonia/PMU

Det åtråvärda guld. I botten på en vaskpanna vid gruvorna i Haut-Uele-provinsen i nordöstra Kongo-Kinshasa ligger en liten guldklump som vaskats fram ur ungefär 5000 kilo sand och jord. Guld är lättare att sälja än många andra mineraler därför är det extra attraktivt för milisgrupper och kriminella. Foto: Diakonia

Utarbetade vid trettio års ålder. Théophile och Mashaure vet att kroppen klarar ungefär tio år i gruvorna innan den slitits ut. Dessutom är risken för våld och olyckor i och omkring gruvorna stor. När gruvarbetarna inte längre klarar av att arbeta står deras barn i tur att ta över.

Snart i din mobiltelefon. Mineralen packas i tunga säckar som kvinnor bär ner via smala och branta stigar till handelsplatserna. Slutprodukten blir det tenn som håller ihop komponenterna i högteknologiska elektronikprodukter som datorer och mobiltelefoner.

Malmen anrikas med enkla metoder. Malmen som brutits djupt inne i berget bärs ner från gruvan och krossas till grus. Mineralen vaskas sedan fram ur gruset med hjälp av en vaskpanna. Arbetet är slitsamt och utförs enbart med manuella redskap.

Kooperativ kamp. För att förändra arbetsvillkoren i den hårda miljön och utveckla den lagliga mineralhandeln är gruvarbetarna Wilonja, John, Zihahirwa, Theophile och Mashauri med i ett lokalt kooperativ som arbetar för deras rättigheter.

Livsfarligt yrke. Barak Sastifa arbetar långt under marken i trånga gruvgångar. En uppgift som faller på de yngre gruvarbetarna. Med livet som insats hackar han loss malmen. Ovanför hans huvud hålls många ton sten uppe av några enkla pinnar, fastkilade mot bergväggen.

Det går att förändra. Regeringar och företag i rika länder kan bryta kopplingen mellan konflikter och mineraler genom att:

- motverka våld och korruption, samt stötta dem som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter.
- respektera lagar och regler som stoppar den illegala handeln
- främja den lagliga mineralutvinningen.
- företag som säljer eller tillverkar elektronikprodukter redovisar ursprung för sina mineraler, och använder lagliga mineraler.

Du som konsument kan också göra skillnad –

Nästa gång du köper elektronik fråga efter produkter som inte innehåller konfliktmineraler!